

ÅRSRAPPORT 2011

- KORT VERSION

Interreg IV A Öresund-Kattegat-Skagerrak er et EU-program for samarbejdsprojekter mellem Danmark, Sverige og Norge. Vores program dækker en stor geografi, mange målgrupper og interesser.

Årsrapporten, du sidder med i hånden, skal gerne klart og tydeligt vise, hvordan Interreg IV A Öresund-Kattegat-Skagerrak har udviklet sig i 2011. Denne årsrapport er en kortere version af den årsrapport, som godkendes af Overvågningsudvalget samt af EU Kommissionen hvert år. Den lange version af den af EU Kommissionen godkendte årsrapport finder du på www.interreg-oks.eu/publikationer.

I rapporteren fortæller vi om, hvor langt vi er nået i 2011 inden for tre hovedområder; godkendte projekter, opfølgning og evaluering samt information og kommunikation.

Vi fortæller også om en række af årets arrangementer.

Rigtig god læsning!

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

Interreg IV A
ÖRESUND – KATTEGAT – SKAGERRAK

Mer om oss:

Öresund-Kattegat-Skagerrak-programmet följer EU:s budgetperioder och beviljar medel till interregionala utvecklingsprojekt mellan 2007-2013. Projektet har gemensamt att de på olika sätt inom olika tema-områden bidrar till att utveckla Öresund-Kattegat-Skagerrak-regionen.

Programområdet består av 15 danska, svenska och norska regioner. 12 regioner hör till delprogram Kattegat/Skagerrak (Region Halland, Region Västra Götaland, Region Nordjylland och delar av Region Midtjylland samt fylkena Østfold, Akershus, Vestfold, Buskerud, Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder och Oslo kommune). 3 regioner hör till delprogram Øresund (Region Skåne, Region Hovedstaden samt Region Sjælland).

Programområdet omfattar drygt nio miljoner invånare, plus ytterligare ca 2,6 miljoner invånare om man inkluderar de så kallade angränsande områdena. Regionen är polycentrisk/flerkärnig och omfattar två huvudstadsområden och fyra ytterligare storstadsområden. Den genomsnittliga befolkningstätheten ligger på 49 invånare per km². Landskapstyperna varierar från vidsträckta fjällområden till bördiga jordbrukslandskap.

Programmet är uppbyggt som ett gemensamt program med två delprogram – Kattegat/Skagerrak och Öresund. Programsekretariatet har ett kontor i respektive delområde. Varje delområde har en styrkommitté som bland annat prioriterar projekt inom delprogrammet. Det främsta motivet för denna struktur är att behålla närheten mellan partnerskap, projektägare och programadministration i ett till ytan mycket stort geografiskt programområde.

Programområdet är indelat i tre geografiska delar som ger möjlighet till tre typer av projekt

- Øresundsprojekt i delprogram Øresund
- Kattegat/Skagerrak-projekt i delprogram Kattegat/Skagerrak
- Øresund-Kattegat-Skagerrak-projekt för programområdet som helhet (ØKS-projekt).

Alla projekt ska bidra till att utveckla Öresund-Kattegat-Skagerrak-området mot programmets gemensamma vision; att bli ett attraktivt och konkurrenskraftigt område, som kännetecknas av ett kunskapsbaserat samarbete och hållbar utveckling. Visionen uppfylls genom 3 prioriterade områden som öppnar upp för ett brett samarbete kring många olika teman:

- Ökad hållbar ekonomisk tillväxt
- Binda samman regionen
- Ökad vardagsintegrering.

Analys av utvecklingen och förändringar under året

Ett av programmets övergripande mål är att uppnå ökad ekonomisk tillväxt, prioriterat område 1. Inom dette område finns flest projekt i Kattegat-Skagerrak området. Flest projekt och också mest beviljade medel finns inom prioriterat område 2 Binda samman regionen. Inom detta område har flest projekt bedrivits i Öresundsområdet. Störst summa beviljade medel står dock delprogram Kattegat-Skagerrak för.

Inom prioriterat område 3 har flest projekt och störst summa medel beviljats inom Öresundsområdet, vilket också förväntades när programmet togs fram. Beviljade medel för hela programområdet (ØKS-projekt) har överstigit i jämförelse med den indikativa fördelningen av programbudgeten. I övrigt är fördelningarna över område jämförelsevis jämna. Beslutsnivåerna för prioriterade områden 1 och 3 ligger på nivåer över 50% och för område 2 är det över 90%.

Positiv utveckling under 2011

Tre positiva trender noteras under året. För det första har flera förprojekt lagt en grogrund och banat väg för fullskaliga projekt. För det andra har stöd betalats ut i en omfattning som motsvarar kommissionens utbetalningskrav, tack vare en effektivare process mellan förvaltande myndighet, nationella kontrollanter och programsekretariatet. För det tredje har fokus på och intresse för resultatuppföljning ökat.

Privata aktörer

Europeiska kommissionen godkände i april 2011 ett förslag om att revidera programmets finansieringsplan. Förändringen innebär att både offentliga och privata aktörer kan medfinansiera projekt, samt vara stödmottagare. Med privata aktörer avses i detta sammanhang organisationer som agerar utan vinstdrivande syfte (non-profit). Det är och har även tidigare varit möjligt för exempelvis offentliga och privata bolag att vara stödmottagare. Maximalt 3 % av programmets sammanlagda finansiering kan utgöras av privat medfinansiering. De nya reglerna gäller från ansökningsomgången som startade vid sista ansökningsrundan 2011. Det är således ännu för tidigt att dra några slutsatser kring hur många privata aktörer som kommer att ingå som partners i projekten.

Under 2011 godkände Europeiska kommissionen att Öresundskommittén kan ingå i projekt på samma villkor som andra partners.

GODKÄNDA PROJEKT

2011 har varit ett spännande år med många nya godkända projekt samt stora insatser och resultat från pågående projekt. Många projekt har nu kommit långt i sina genomföranden och programmet befinner sig i en produktiv fas med hög aktivitet.

Ytterligare 25 projekt har godkänts under året: 5 Kattegat/Skagerrak, 17 Öresund och 4 Öresund-Kattegat-Skagerrak-projekt. Projektportföljen består därmed av 148 projekt, varav 103 huvudprojekt och 45 för-/mikroprojekt.

4 år in i programmet har 91.1 miljoner EUR i regionalfonds-medel och 126 miljoner NOK i norska Interreg-medel beviljats. Cirka 12.4 miljoner EUR i ERUF-medel och 5.9 miljoner NOK i IR-medel kvarstår. Ett urval av godkända projekt under året följer nedan. Läs om alla godkända projekten i projektbanken på www.interreg-oks.eu.

ÖRESUND-KATTEGAT-SKAGERAK PROJEKT

REKS REGIONAL NÖT- OCH LAMMKÖTTSPRODUKTION – EN TILLVÄXTMOTOR

Projektet syftar till att stärka nöt- och lammköttproducenters konkurrenskraft i regionen genom ökad resurseffektivitet och stärkt hållbarhetsprofil.

Lead Partner: Agroväst

Norsk Prosjekteier: Inst. for husdyr- og akvakulturvitenskap, Universitetet for miljø og biovitenskap (UMB)

Prioritet 1: Främja hållbar ekonomisk tillväxt

Tidsperiod: 2012-01-01 – 2014-12-31

Total budget: 2 797 937 EUR

Beviljat ERUF-stöd: 1 027 678 EUR

Beviljade norske Interreg-midler: 64 103 EUR

IN SITE

I et samarbejde mellem institutioner, kunstnere og lokale kræfter vil projektet skabe kunstværker, der kan udgøre en "fælles fortælling" om ÖKS-regionen og medvirke til at øge bevidstheden om regionens fælles arv.

Lead Partner: Västarvet/ Västra Götalandsregionen

Norsk Prosjekteier: Fredrikstad kommune

Prioritet 3: Fremme hverdagsintegration

Tidsperiod: 2012-01-01 – 2014-09-30

Total budget: 1 556 087 EUR

Beviljat ERUF-stöd: 634 792 EUR

Beviljade norske Interreg-midler: 71 220 EUR

COINCO NORTH II – THE SCANDINAVIAN 8 MILLION CITY

Projektets överordnade målsättning är att binda samman världsledande kunskaps- och kompetensmiljöer i transportkorridoren Oslo-Göteborg-Malmö-Köpenhamn till en gemensam integrerad arbetsmarknad med global konkurrenskraft med hjälp av förbättrad spårbinden infrastruktur.

Lead Partner: Business Region Göteborg AB

Norsk Prosjekteier: Oslo kommune

Prioritet 2: Binda samman regionen

Tidsperiod: 2011-11-01 – 2014-10-31

Total budget: 2 964 777 EUR

Beviljat ERUF-stöd: 1 067 897 EUR

Beviljade norske Interreg-midler: 195 770 EUR

THE SCANDINAVIAN 8 MILLION CITY

Corridor of
Innovation and
Cooperation
#COINCO

GRÆNSEOVERSKRIDENDE NORDISK UNDERVISNING (GNU)

GNU etablerer et samarbejde mellem 9 nordiske skoler og 18 skoleklasser, som i fællesskab skal planlægge og gennemføre fælles undervisning i fagene modersmål, science/naturfag, historie/samfundsfag og matematik understøttet af nye teknologier.

Lead Partner: Business Region Göteborg AB

Prioritet 3: Främja vardagsintegration

Tidsperiod: 2011-08-01 – 2014-07-31

Total budget: 3 938 202 EUR

Beviljat ERUF-stöd: 1 479 000 EUR

Beviljade norske Interreg-midler: 245 002 EUR

KATTEGAT/SKAGERAK PROJEKT

eSENIOR

Projektet handlar om att utveckla och testa nya produkter och tjänster som kan säkra äldre människor till ett välfungerande liv i eget hem. Projektet ska genom pilotprojekt välja ut ett antal IKT-lösningar som ska testas i seniorernas hem.

Lead Partner: Göteborg stad

Norsk Prosjekteier: Borg Innovasjon AS

Prioritet 1: Fremme bæredygtig økonomisk vækst

Projektperiode: 2011-08-01 - 2014-07-31

Projektets samlede budget: 3.109.030 EUR

Bevilget støtte fra ERUF: 824.645 EUR

Bevilget støtte norsk IR-midler: 364.935 EUR

IMPLEMENT

Projektet har fokus på værktøjer, der kan lette implementeringen af biogasanlæg og infrastruktur for biogas. Det har vist sig, at etablering af anlæg og infrastruktur støder på forhindringer, i form af folkelig modstand mod placering, mangel på indsigt og miljømæssige udfordringer.

Lead Partner: Skive Kommune

Norsk Prosjekteier: IPARK AS

Prioritet 1: Fremme bæredygtig økonomisk vækst

Tidsperiod: 2012-01-01 - 2014-12-31

Total budget: 2 139 671 EUR

Beviljat ERUF-stöd: 1 020 737 EUR

Beviljade norske Interreg-midler: 18 111 EUR

SCANDINAVIAN GAME DEVELOPERS

Projektet ska bidrage til etablering af et grænseoverskridende samarbejde mellem eksisterende og potentielle innovationsmiljøer indenfor spiludvikling, forskningsinstitutioner og uddannelsesinstitutioner, der ønsker at deltage i brugercentreret innovation.

Lead Partner: Viden Djurs

Prioritet 1: Fremme bæredygtig økonomisk vækst

Projektperiode: 2011-06-01 - 2014-05-31

Projektets samlede budget: 1 330 464 EUR

Bevilget støtte fra ERUF: 665 231 EUR

KASK SPIN-OFF

Kask Spin-off vil styrke innovationsaktørers og virksomheders evne til at hjælpe med at fremme etableringen af spin-off-virksomheder fra eksisterende virksomheder. Det skal ske gennem aktiviteter, der retter sig såvel mod virksomhederne, som ansatte hos de aktører der skal støtte virksomhederne.

Lead Partner: Region Midtjylland

Norsk Prosjekteier: Forskningsparken

Prioritet 1: Fremme bæredygtig økonomisk vækst

Tidsperiod: 2012-01-01 - 2014-12-31

Total budget: 1 590 084 EUR

Beviljat ERUF-stöd: 400 819 EUR

Beviljade norske Interreg-midler: 197 109 EUR

EVINN – EVENTBASERET INNOVATION

Projektet ska fokusera på idén om att tillväxt kan skapas genom att sätta igång innovationsprojekt knutna till större idrottsevenemang i regionen.

Lead Partner: Aarhus Universitet – Afdeling for Idræt

Norsk Prosjekteier: Norges Idrettshøgskole

Prioritet 1: Främja hållbar ekonomisk tillväxt

Tidsperiod: 2012-01-01 - 2014-12-31

Total budget: 3 586 752 EUR

Beviljat ERUF-stöd: 1 482 817 EUR

Beviljade norske Interreg-midler: 147 492 EUR

LÆS MERE OM ALLE GODKENDTE PROJEKTER I PROJEKTANKEN PÅ
INTERREG-OKS.EU

ØRESUND-PROJEKT

ØRESTATT III

Projektet syftar till att systematiskt bygga upp en jämförbar och kompatibel statistik för hela Øresundsregionen. Ett material som lägger grunden för bättre, kvalitetssäkrade och fördjupade analyser, planeringsunderlag och input till prognoser.

Lead Partner: Region Skåne
Prioritet 1: Främja hållbar ekonomisk tillväxt
Tidsperiod: 2011-09-01 - 2014-08-30
Total budget: 1 548 648 EUR
Beviljat ERUF-stöd: 774 324 EUR

PREVENTING DROPOUTS

Projektets hovedformål er at skabe en samarbejdsplatform for ungdomsuddannelser/ Gymnasieskolar i Øresundsregionen, hvor de kan identificere, udvikle og afprøve metoder for *best practice* til fastholdelse af elever.

Lead Partner: Videnscenter om fastholdelse og frafald
Prioritet 3: Fremme hverdagsintegration
Tidsperiod: 2011-09-15 - 2014-09-14
Total budget: 2 070 866 EUR
Beviljat ERUF-stöd: 1 035 433 EUR

TEATERDIALOG

Teaterdialog Øresund består av olika delprojekt som syftar till att utveckla och prova verktyg och metoder för samarbete och turné. Projekten ska också utveckla publikens mobilitet över sundet och nå nya publikgrupper som normalt inte besöker teatrarna.

Lead Partner: Malmö stadsteater
Prioritet 3: Fremme hverdagsintegration
Tidsperiod: 2011-09-15 - 2014-09-14
Total budget: 2 070 866 EUR
Beviljat ERUF-stöd: 1 035 433 EUR

ØRESUND EVENT CENTER

Centrets mål er "at professionalisere samarbejdet på tværs af regionen gennem netværksfacilitering, videndeling, kompetenceløft og udvikling af events". Ligeledes vil man understøtte arbejdet med at tiltrække internationale events til Øresundsregionen.

Lead Partner: Wonderful Copenhagen
Prioritet 1: Främja hållbar ekonomisk tillväxt
Tidsperiod: 2012-02-01 - 2014-12-31
Total budget: 1 692 002 EUR
Beviljat ERUF-stöd: 845 499 EUR

JOB OG UDDANNELSE I ØRESUNDSREGIONEN

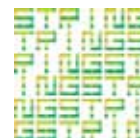
Projektets overordnede formål er at medvirke til at skabe et sammenhængende og varieret uddannelses- og arbejdsmarked i Øresundsregionen. Dette skal ske gennem udvikling af analyseværktøjer, som giver et bedre overblik over det Øresundsregionale arbejdsmarked og uddannelsessystem.

Lead Partner: Københavns Kommune
Prioritet 3: Fremme hverdagsintegration
Tidsperiod: 2011-09-15 - 2014-09-15
Total budget: 2 690 957 EUR
Beviljat ERUF-stöd: 1 345 479 EUR

GRØN STRING TRANSPORTKORRIDOR

I forbindelse med etableringen af en grøn transportkorridor gennem Øresundsregionen til Hamburg for international vare- og persontransport, vil projektet forberede erhvervs- og beslutningstagere på de særlige forhold og muligheder, der knytter sig til udvikling af mere miljøvenlige transport- og logistikløsninger.

Lead Partner: Region Sjælland
Prioritet 1: Främja hållbar ekonomisk tillväxt
Tidsperiod: 2011-12-01 - 2014-11-30
Total budget: 2 787 447 EUR
Beviljat ERUF-stöd: 1 393 723 EUR

GREEN STRING CORRIDOR

UTVÅRDERING EVALUERING

Vækst gennem erhvervssamarbejde Evalueringsrapport fra Oxford Research

I december 2011 publiceredes den først af tre evalueringsrapporter for programmet. Den første delrapport handler om **Erhvervssamarbejde og vækst**. Formålet med rapporten er, at finde ud af hvordan projekterne arbejder med erhvervslivet for at fremme vækst.

Problemstillinger

I Öresund-Kattegat-Skagerrak (ÖKS)-programmet kan private virksomheder ikke deltage på lige fod med offentlige partnere, dvs. den medfinansiering, som private virksomheder skyder ind i programmet, udløser ikke EU-midler. Det skaber naturligt et mindre incitament for deltagelse fra private aktører. Ikke desto mindre er private aktører vigtige samarbejdspartnere i ÖKS-programmet, for at programmet kan nå dets mål omkring at fremme vækst og udvikling i hele programgeografien. Programmet åbnede ved seneste ansøgningsrunde (sept 2011) op for, at private non-profit aktører kan deltage i programmet. Dvs. at deres medfinansiering udløser EU-finansiering, netop for at dæmpe op for problematikken omkring private aktører.

Rapporten har ud fra ovenstående forudsætninger arbejdet med en række problemstillinger i forhold til, hvordan private aktører (erhvervssamarbejde) involveres og deltager i programmet. Rapporten baserer sig på et studie af ni projekter i programmet, og afspejler

UTVÅRDERING/EVALUERING

Evaluering og opfølgning af programmet er en vigtig opgave for ÖKS-programmet. Således foregår der både løbende opfølgning på projektniveau, men også større eksterne evalueringer. De eksterne evalueringer fastlægges for længere tid ad gangen.

I 2010 blev det besluttet, at Oxford Research skal udarbejde tre tematiske delrapporter og en slutrapport om programmets opnåede mål, resultater og effekter. Den første delrapport, med fokus på *Erhvervssamarbejde og vækst*, blev færdig i december 2011. Delrapport 2 fokuserer på *Forskning, udvikling og kommercialisering*. Delrapport 2 er færdig i foråret 2012.

Programmet har nedsat en referencegruppe med medlemmer fra Overvågningsudvalget. Denne gruppe er med til at overvåge arbejdet med evaluering af programmet.

ikke nødvendigvis det fulde billede af erhvervssamarbejdet i programmet. Typisk er private virksomheder involveret i projekter via projektbestyrelser/advisory boards, seminarer, møder og konferencer, hvorfor deres involvering ikke registreres systematisk.

Analysen

Gennem interviews med i alt 45 personer, som repræsenterer projektledere, samarbejdspartnere og deltagende virksomheder i de ni udvalgte projekter, blev det klart, at samarbejdet med private aktører kan ses ud fra tre typer af projekter:

- **Uddannelsesprojekter:** hvor formålet er at uddanne virksomheder.
- **Samarbejdsprojekter:** hvor formålet er at skabe netværk og netværksplatforme.
- **Iværksætterprojekter:** Hvor formålet er at hjælpe nystartede virksomheder eller støtte eksisterende virksomheder.

Resultater

Rapporten giver et spændende indblik i hvordan projekterne i program trods flere barrierer formår at involvere private aktører samt gennem dette arbejde bidrage til vækst og udvikling. Rapporten analyserer i højere grad selve involveringen end konkluderer på, hvad det betyder at involvere virksomheder.

Det umiddelbare indtryk fra interviews og gennemgang af de ni projekter er, at relativt få virksomheder er aktivt deltagende i programmet. Ifølge rapporten skyldes dette både programmets regler, og at programmets muligheder ikke er kendt nok blandt private aktører. Inddragelse af virksomheder kræver tid. Ofte har projektets offentlige aktører ikke de nødvendige indgange/netværk til disse aktører, som gør, at det tager længere tid at komme i dialog med dem. Det

har også i visse projekter været svært for projektet at kommunikere den fordel, som virksomhedernes deltagelse skulle kunne give, dvs. win-win-situationen for både projektet og virksomhederne. Virksomhederne/private aktører lokkes fremfor alt af innovationspotentiale i et givent projekt.

Anbefalinger

Med baggrund i analysens resultater videregiver Oxford Research en række anbefalinger til programmet.

Anbefalinger indenfor nuværende programperiode:

- Mere information til virksomheder omkring mulighederne i programmet. Det handler om at kommunikere de fordele, der kan være ved at få virksomheder til at deltage i projekterne.
- Vær mere opmærksom på virksomhedernes behov og muligheder herunder også konstruktionen af projekterne. Idet det måske kræver relativt mere at involvere virksomheder, skal projektets aktiviteter måske opdeles mere hensigtsmæssigt.

Anbefalinger indenfor kommende programperiode:

- Forstudier/mindre projekter.
- Virksomheder skal involveres tidligere i projektarbejdet.
- Programmet bør overveje, at finansiering fra private virksomheder, som har kommerciel drift, kan udløse EU-midler.
- Involver flere organisationer som har et tæt samarbejde med virksomheder.

Mere information

Evalueringsrapporten kan downloades fra www.interreg-oks.eu/publikationer

AVSLUTADE PROJEKT

Av det totale antalet godkända projekt har 39 projekt avslutats under 2010-2011. Av de 39 avslutade projekten är 7 fullskaliga projekt och 32 förprojekt.

Av de 7 fullskaliga projekten har 3 avslutats i förtid på projektens begäran; BrandIT fas 2, Governance of the Sound of Science samt Musikbroen. Av de 32 avslutade förprojekten har 11 projekt gått vidare och fått beviljat ett fullskaligt projekt.

Nedan beskrivs två avslutade projekt: *Ibu Øresund* och *Coinco North*

IBU-Øresund: Infrastruktur og byutvikling (Øresund)

Projektet IBU-Øresund har varit en gränsöverskridande satsning i vilken planeringsfrågorna stått i fokus, både vad gäller tätorts- och infrastrukturutveckling. Något liknande projekt av samma storlek som på ett övergripande sätt synliggör de gemensamma planeringsbehoven i Øresundsregionen har aldrig tidigare genomförts.

IBU-Øresund har varit ett samarbete mellan 28 olika offentliga organisationer på båda sidor Øresund; regioner, kommuner och myndigheter. Samarbetet har byggt på insikten om behovet av gemensam planering över nationsgränserna.

Syfte med projektet har varit att skapa ett nytt kunskapsunderlag som aktörer i Øresundsregionen och nationellt i Sverige och Danmark kan samverka kring. Materialet som tagits fram pekar ut de framtida utmaningar inom planeringsområdet, som regionen står inför och hur det är möjligt

Coino North (Øresund-Kattegat-Skagerrak)

Prosjektet har fokusert på hvordan miljøvennlig og rask jernbanetransport av personer og varer vil kunne realisere Øresund-Kattegat-Skagerrak-området unike potesial for tettere integrasjon styrke regionens konkurransedyktighet i europeiske og global sammenheng. Ved å involvere regionale og lokale beslutningstakere, samt berørte aktører innenfor relevante divisjoner som deleiere i prosjektet, har det lyktes å skape enighet om en felles visjon. Dette legger til rette for raskere fremdrift ang. utbygging.

COINCO North gjennomførte en utredning i samarbeid med Urbanet Analyse som viste at det er mulig å ta opptil 100% av flymarkedet dersom reisetiden mellom byene kommer ned i den kritiske grensen på 2,5 timer. Et viktig gjennombrudd for prosjektarbeidet var da Jernbaneverket i februar 2010 ble gitt mandat fra Stortinget til å utrede mulighetene for høyhastighetstog i Norge, samt forbindelsene til Göteborg og Stockholm. COINCO North ble nevnt i mandatet som

att agera i forhold til disse utfordringene. De konkrete analysene er også tenkt å underbygge en kvalifisert diskusjon om framtidige investeringer i Øresundsregionen.

IBU-Øresund har bestått av fire delaktiviteter som var og en har ulike fokus innen området infra-struktur- eller tätortsutveckling i Øresundsregionen.

1. Øresundsregionens byutveckling og infrastruktur
2. Øresundsregionen som internasjonell transportknutpunkt
3. Korridoren Fehmarn-Øresund
4. Trafikanalyser i Øresundsregionen

Projektet har under projekttiden gjennomført en mengde ulike gränsöverskridande möten för att diskutera delaktiviteternas olika fokusområden och sprida informasjon om resultat som kommit fram i projektets alla undersökningar. Totalt har projektet tagit fram 41 underlagsrapporter som sammanfattats i fyra olika delaktivitetsrapporter samt en slutrapport.

en aktør det er naturlig å samarbeide med.

COINCO North har også fokusert på myk infrastruktur. En detaljert kartlegging har blitt tatt frem av life-science miljøene som finnes i korridoren og tok på bakgrunn av analysene frem 8 anbefalinger for hvordan regionen skulle kunne bli verdensledende innenfor området. Mangelfull mobilitet/høye transaksjonskostnader ble trukket frem som den mest sentrale utfordringen å ta tak i for å muliggjøre større synergier mellom næringsliv og akademia innenfor området.

Prosjektet arbeidet også med Nordic FilmLab. Målet har vært å skape en møteplass for regissører, produsenter og manusforfattere som er i starten av sin karriere, og å gi disse en mulighet til å knytte kontakter med både hverandre og mer etablerte aktører i filmindustrien. Til sammen plukkes det ut 20 deltakere til Nordic Film Lab, 10 norske og 10 svenske, som i fire dager jobber sammen. Nordic Film Lab har vært en del av Göteborg International Film Festival, som arrangeres januar-februar hvert år.

Lead Partner: Region Skåne
Beslutsdatum: 2008-08-22
Beviljat stöd ERUF: 1 917 240 EUR
Utbetalt stöd ERUF: 1 917 240 EUR
Projektperiode: 2008-06-16 – 2011-06-01

Find slutrapport og mere info på [www: ibu-oresund.se](http://www.ibu-oresund.se)

Lead Partner: Business region Göteborg

Norsk Prosjekteier: Oslo Teknopol IKS

Beviljat stöd ERUF: 282 262 EUR

Utbetalt stöd ERUF: 176 448 EUR

Utbetalt NO: 2 691 410 Nok

Projektperiode: 2009-09-15 - 2011-07-30

Kontakt: Floire Daub, floire.daub@byr.oslo.kommune.no

Web: www.coinconorth.com

ÅRET I BILDER

TRÆNINGSSSEMINARER UNDER 2011

Seminarium för godkända projekt

Projektledare och kontaktpersoner från godkända projekt från ansökningsomgången samlas till ett gemensamt informationsmöte. Syftet är att säkerställa att projekten känner till villkor för beslutet och känner till regler och krav gällande ekonomisk och innehållsmässig avrapportering. Vid informationsmötet informeras även om krav på information och kommunikation av projektet och projektets resultat. I delområde Öresund arrangerades tre genomförandeseminarier för godkända projekt under 2011. Därutöver har det genomförts två ekonomiseminarier, vilka har haft ett extra fokus på processen kring ansökan om utbetalning. I delområde Kattegat-Skagerrak arrangerades två genomförandeseminarier för godkända projekt under 2011.

Det kan blive lidt svært med alle de præsentationer...

Visuel fremstilling - granskning og revision - mange dokumenter skal sendes frem og tilbage...

Seminarium om overhead - den 3 og 9 maj 2011

Varför? Ge särskilt fokus på regler och verktyg för att räkna fram overheadkostnader i programmet

Hur? Presentationer av nationella granskare i Sverige, Danmark och Norge (Tillväxtverket respektive Deloitte och Østfold Fylkeskommune) samt cases från projektpartners.

Tillväxtverket presenterer ved OH-seminaret

Revisionsprocess vist gennem leg med balloner og deltagere fra projekterne

Jens Fischer fra Deloitte i dialog med projekt

EKSTERNE ARRANGEMENTER UNDER 2012

Framåt! EU 2020 för ett blomstrande Sydsverige - 15 november

Smart, hållbar tillväxt för alla är kärnbudskapet i Europa 2020-strategin. Dagen var ett tillfälle att diskutera Europa 2020-strategins mål regionalt och lokalt samt att blicka framåt med hjälp av bland annat EU-projekt. Framför oss har vi ett spännande decennium med samarbete över gränserna för att omvandla EU:s framtidsvision till verklighet.

Eventet var ett "local event" kopplat till "Open Days" i Bryssel och riktade sig till politiker och tjänstemän som arbetar inom regional utveckling och med EU-frågor samt till projektaktörer inom ESF och ERUF.

Pontus Lindberg, ordförande i regionala tillväxtnämnden, Region Skåne, ordförande i strukturfondspartnerskapet Skåne-Blekinge och i styrkommittén för Interreg IV A Öresund, hälsade deltagarna välkomna.

ProjektExpo - marts 2012

Ved projektkonferencen i marts 2011 valgte hele 45 projekt at deltage i Projekt Expo - udstillingen gav et flot og anderledes billede af, alt det der foregår i regionen ude hos projekterne.

Nätverksträff för mogna projekt

Den 9 juni 2011 hölls en nätverksträff för mogna projekt som har varit igång mer än 1,5 år. Nätverksträffen riktade sig till projektledare och kommunikatörer och den innehöll diskussionspass där deltagarna fick möjlighet att utbyta erfarenheter och få lärdomar av andra projekt i samma fas. Totalt deltog 24 personer från 11 projekt.

Projektledarträff tillsammans med Gränslöst Samarbete

Den 14-15 september genomförde ÖKS-programmet ett projektledarträff, denna gång i samverkan med Gränslöst Samarbete (Interreg IV A Sverige-Norge)

Under två dagar har 80 deltagare från 24 projekt fått nätverka genom att utbyta erfarenheter och kunskap; bland annat via så kallad 'speed-dating'. Man har också lyssnat till föreläsare och diskussioner. Under träffen genomfördes en debattpanel där företrädare för kommunal- och regional departementet, Västra Götalandsregionen/Gränslöst Samarbetes RPP, näringslivet och FoU diskuterade hur man såg på Interregs framtid. Heta frågor som fick många inspel från publiken var projektens tidslängd samt hur näringslivet kan inkluderas på ett bättre sätt.

INFORMATION KOMMUNIKATION

Under programperiodens fjärde år har informationsarbetet fokuserat på dels att nå ut till potentiella ansökare för ytterligare att öka inflödet av ansökningar, dels att öka genomförandekapaciteten i de projekt som har godkänts. Under 2011 var programmets årliga och största gemensamma event "Projektkonferensen" i mars 2011. Året var dessutom präglad av två gemensamma ansökningsrundor samt hade en stor utmaning i att få projekten till att rekvidera medlen från programmet.

Hemsida - www.interreg-oks.eu

Syftet med hemsidan är att den ska vara programmets centrala informationskälla. Det vill säga nå alla programmets målgrupper genom en strukturerad uppbyggnad av information där det är lätt att hitta rätt såväl för potentiella ansökare som för dem som har ett generellt intresse för gränsöverskridande samarbete eller har fått godkänt ett projekt och ska sätta igång att genomföra det.

Under 2011 har hemsidan uppdaterats på en rad områden. Uppdateringarna har bl.a. genomförts för att öka synligheten för godkända projekt. Därtill har uppdateringarna syftat till att tillmötesgå några av de behov som programmet har uppmärksamats på vid rådgivningsmöten, seminarier och annan kontakt med särskilt sökande aktörer.

- Fotobanner – bildspel med länk till nyheter och projekt
- Nytt från projekten – lansering av en egen nyhetslista för projekt. Här visas nyheter och events som projekten/programmet önskar att lyfta
- Programmet har startat en egen You-

- Tube kanal
- Programmet har startat en egen Facebook-sida

Under 2011 har hemsidan haft i genomsnitt 7500-8000 unika användare per månad, och i genomsnitt ca 700 besök per dag.

Programmet finns också på Tillväxtverkets hemsida www.tillvaxtverket.se med länk till programmets hemsida.

Nya medier testas - Facebook

Under 2011 kom Öresund-Kattegat-Skagerrak-programmet på Facebook! På programmets Facebooksida finns det aktuella nyheter, information om ansökningsrundor och annan relevant information.

Programmet hoppas att många projekt går in och "gillar" sidan så att den kan fungera som en kommunikationsplattform för programmet. Facebooksidan vill gärna bidra till att skapa en ännu större synlighet runt projektens aktiviteter.

InterReg Forum 2011

InterReg Forum hölls den 9 – 10 februari 2011 för tredje gången på Norra Latin i Stockholm med 360 deltagare från hela Sverige, övriga Norden och några andra EU länder. Konferensen arrangerades av Tillväxtverket i samarbete med EU Kommissionen, Sida Östersjöenheten, Boverket, Sveriges Kommuner och Landsting och Näringsdepartementet. Konferensen ingår som en del i uppdraget om lärande kring Interreg, som den svenska regeringen gett Tillväxtverket i uppdrag att koordinera.

Konferensen samlade ca 360 deltagare från hela Sverige, övriga Norden och några andra EU-länder för att diskutera gränsöverskridande samarbete. På konferensen deltog bland annat, IT- och regionminister Anna-Karin Hatt och

EUs Kommissionär för Regionalpolitik, Johannes Hahn.

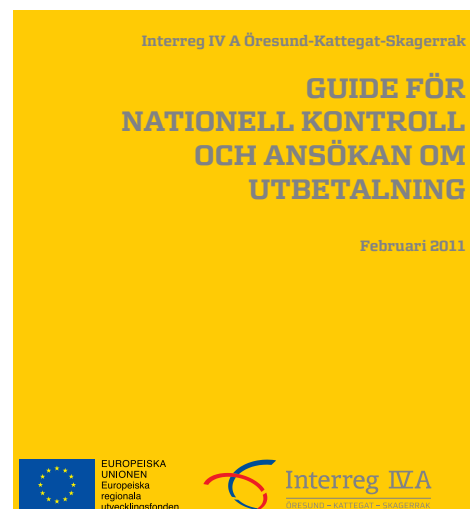
EU-kommissionär Johannes Hahn vid InterReg Forum, feb 2011

Foto: Tillväxtverket

Guide för nationell kontroll och ansökan om utbetalning (FLC Guide)

Under 2011 utvecklades en guide för nationell kontroll och ansökan om utbetalning – även kallad FLC Guiden. Guiden riktar sig till projektpartners i programmet och är tänkt att fungera som ett stöd inför ansökan om utbetalning och för att underlätta för projektpartners att leverera ett komplett material till den nationella kontrollen. Guiden är i första hand avsedd för projektledare och stödmottagarnas ekonomimedarbetare.

Guiden kan laddas ned från programmets hemsida. Guiden kopieras och utdelas vid de olika "Genomförandeseminarier" som sekretariatet har genomfört under 2011.

Tre filmer om projekt i Öresund-Kattegat-Skagerrak

I anslutning till projektkonferensen i mars 2011 producerades tre filmer om tre projekt i programmet. Filmerna visar exempel på hur EU-medel kan användas. De ger också en inblick i de tre projektens vardag och deras utmaningar.

Kunskap — en gemensam resurs i Öresundsregionen

Projektet Kulturdriven Innovation är ett samarbete mellan Köpenhamns universitet och Malmö Högskola där man gemensamt undersöker vardagsintegrationen i Öresundsregionen. I filmen berättar studenter, lärare och representanter för turistbyrån om projektets praktiska betydelse.

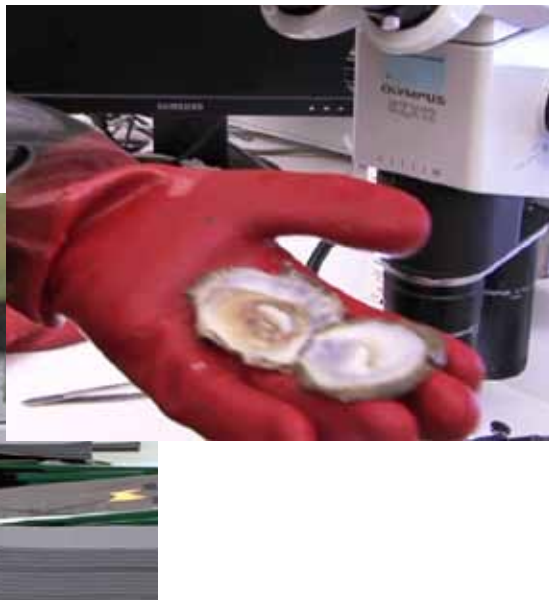
Klimat — samma problem men olika lösningar

Projektet Klima Sundet samlar ett åttiototal kommuner i Öresundsregionen kring dagens och framtidens klimatutmaningar. Syftet är att lära av varandras arbete och undvika att uppfinna hjulet två gånger när det gäller de bästa klimatlösningarna. Ett sätt att bli klokare snabbare, konstaterar en av kommunrepresentanterna i den här filmen.

Utveckling av en ny näring — forskning och industri i samverkan

Projektet Nord-Ostron samlar företagare och forskare från Norge, Danmark och Sverige kring det gemensamma målet att utveckla ostronindustrin. Kapaciteten finns, men näringen är idag för liten för att själv bedriva forskning och det behövs offentligt stöd för att nå målet, menar projektledaren som intervjuas i filmen.

Filmene kan ses fra www.interreg-oks.eu eller fra Interregs YouTube kanal: www.youtube.com/user/interregiva

Midtvejskonferencen i marts 2011.

Den 23. marts er en solrig, men bidende kold onsdag i Malmø. En bred vifte af politikere, projektledere og andre interesserede ildsjæle fra hele Norden finder ly i Slagthuset's lokaler i hjertet af byen. Anledningen er Interregs midtvejskonference "Projekt, Resultat og Framtid," som bød på seminarer, workshops, projektdstillinger, paneldiskussioner og ikke mindst networking.

I løbet af konferencen blev temaet "Resultater" sat under lup. I dagens mediesamfund er det svært at tale om resultater uden at tage stilling til, hvordan man kommunikerer dem. Matt Nichols fra North Sea Programme var inviteret til at fortælle om at kommunikere resultater og appellere til medierne.

"Vi skal ikke vente med at kommunikere, til det hele er overstået". Det sagde Matt Nichols på førstedagens resultatseminar, og understregede vigtigheden af løbende at fremvise resultater fra sit projekt. Fokus lå primært på afrapporteringer, men Google, de sociale medier (og Arnold Schwarzeneggers maveskind) blev også inddraget. Matt Nichols har læst en anseelig mængde ansøgninger og rapporter, og han vurderer, at kravet til at præsentere projekternes resultater vil vokse i fremtiden.

"Det nytter ikke blot at udgive en slutrapport og sige: 'Hallo, Verden. Det var resultatet'. I stedet bør man ifølge Matt Nichols bestræbe sig på løbende at vise den effekt og de ændringer, projektet medfører. Når resultaterne skal formidles til medierne, åbnes der dog op for en ny stribe udfordringer.

Dem kender Hilde Lona fra *Women in Business*. På andendagens kommunikationssworkshop fortalte hun om sine erfaringer i forhold til at formidle sit projekt og behovet for assistance fra et professionelt kommunikationsbureau. Udfordringen har ikke blot været at opnå presseomtale, for

når man får den, risikerer man, at historien bliver præsenteret med en uønsket vinkel. Hilde Lona oplevede selv, hvordan artikler om kvindelige iværksættere blev ændret til at fokusere på, hvor meget EU-støtte projektet hentede ind. Ansættelsen af et professionelt kommunikationsbureau hjalp derimod WiB med at nå ud med sit primære budskab. Gennem timing, vinkling og appel til lokale aviser fik WiB noget eftertragtet eksponering i massemedierne.

Det vigtigste i en projektkonference er projekterne selv, og de fik mulighed for at komme til orde i en paneldebat om "Projekt og resultat".

I panelet sidder Bent Mikkelsen fra KASK Inkubator, Charlotte Lindström fra IBU Öresund, Floire Nathanael fra Coinco North, Jacob Løbner Pedersen fra *Job og Kompetencer* og Ulrika Jörgensdotter fra KRUT. Modereret af journalisten Jeppe Nybroe får deltagerne lejlighed til at diskutere resultater og svare på spørgsmål fra publikum. Der er udpræget enighed om værdien af interregionale projekter og den positive effekt, de bidrager til. Der er også enighed om vigtigheden af vores arbejde, og at resultaterne bærer frugt for regionen. Her følger et par uddrag fra debatten.

Dialog, dialog, dialog

Dialog med politikere og nøgleinteressenter er afgørende i forhold til at skabe opmærksomhed og levedygtighed for projektet. Det er Charlotte Lindström og Floire Nathanael fra IBU og Coinco North enige om. For projekter i den størrelsesorden er det essentielt at indgå i en løbende dialog med politikere og infrastrukturministre. Og i den dialog er det vigtigt at kunne fremvise resultater.

Floire Nathanael understreger også, hvordan politikere kan fremtræde som ambassadører for projektet. Med en ventet omkostning i omegnen af 100 mia. norske kr. er vigtigheden af at kunne levere og

formidle resultater endnu tydeligere.

Interreg er mere end kroner og öre

Debatten kommer også omkring Interregs rolle i projektsamarbejderne. Bent Mikkelsen fra KASK Inkubator udtrykker det kort og koncist: "Vi vil det samme i Norden".

"EU-midler er smøremidlet, der giver os kapacitet og legitimitet til at samarbejde over grænser", fortæller Charlotte Lindström i forbindelse med, hvilken betydning EU-støtten har for projekterne. Bent Mikkelsen underbygger den pointe med endnu en kort og præcis formulering: "Interreg motiverer os til at bygge netværk".

Sekretariatene lukker ikke ørerne for kritikken, som lyder på, at programmets regler kan være tunge at danse med. Jacob Løbner Pedersen plejede spøgefuldt at sige, at "Interreg giver 50% af pengene og 80% af problemerne", han forsikrer dog, at det heldigvis ikke er så galt længere.

Efter en times diskussion lukker debatten. Der har ikke været de store uenigheder, og det demonstrerer måske, at vi netop vil det samme i Norden. Vigtigheden af at opnå og formidle resultater er slået fast.

I Projektexpo'en kunne man efterfølgende udforske mange andre projekter og deres resultater.

HVAD SYNES DELTAGERNE?

Evalueringen af konferencen viste, at konferencedeltagerne var meget tilfede:

- **93% af deltagerne synes, at konferencen var relevant**
- **87% havde fået nye værdifulde kontakter**
- **90% har fået ny viden, som kan anvendes i det daglige arbejde**

PRESS/MEDIA

Programmet synliggörs i stor grad genom godkända projekt. Nästan alla godkända projekt har en mediestrategi. Projekten har generellt sett god genomslagskraft i större regionala och lokala tidningar, till exempel Politiken, Aftenposten, Børsen, Berlingske, Jyllandsposten, GT, Göteborgsposten, Hallands Nyheter, Hallandsposten, Aarhus samt stifttidende, Sydsvenskan samt i tidskrifter som till exempel Teknisk Ukeblad och byggnyheter.se.

GRUNDERE

De er tøffe • De er risikovillige • De er ...

En annerledes sørlandsdyll

En gruppe mennesker står foran et hus. De er alle iført praktiske klær, og de ser ut til å være engasjerte i et prosjekt. Bildet er tatt i et utendørs miljø, muligens på et byggeplass eller i nærheten av et nytt boligområde.

metronyheter

Snabbtåg – från Oslo till Berlin

Hisnande planer på ny superförbindelse • Ny tunnel till Tyskland • Skulle kunna stå klar 2030

Högst hastighetståg från Oslo till Berlin via en tunnel från Trelleborg till Tyskland. Det är det senaste i raden av hisnande infrastrukturprojekt. Idén kommer från Norge, men har ännu inte sammanats av svenska myndigheter. Tågförbindelsen skulle kunna vara klar 2030, då Öresundsbron slagit i kapacitetstaket. 20 miljarder euro beräknas det hela kosta, pengar som skulle kunna tas ur norska oljefonden, säger Knut Halvorsen, vd för Oslo Teknopol, som har administrativt ansvar för Co-incoprojektet, till Öresundsstatistikkens tidskrift Job & Magt.

I Trelleborgs kommun är kommunalråd Ulf Bingsgård (M) avskattat positiv – när planerna konkretiseras nästa år hoppas han på mer information från de norska myndigheterna. – Svenska myndigheter är inte involverade i de nya planerna. Idén har däremot presenterats för tyska politiker. En av deltagarna sa att det vore "rena vansinnigt att inte utreda det norska förslaget", säger han. vt

Fler planer

Planerna på tåg från Oslo via Trelleborg till Berlin kallas Co-incop South. Det är en fortsättning på Co-incop North II, satsningen på att utveckla höghastighetståg från Oslo till Köpenhamn som startar i januari 2012.

I Co-incop North II deltar Region Skåne. Projektet har fått 27 miljoner kronor av bland annat EU.

Malmö stad och Köpenhamns kommun utreder möjligheterna att bygga en förlängning av den danska metron till Malmö. Det skulle förkorta resttiden till 15 minuter. Tunneln skulle kunna vara färdig i slutet av 2020-talet.

En fast förbindelse i form av en väg- och järnvägstunnel mellan Helsingborg och Helsingør utreds av Trafikverket. Källa: HELSINGBORG STAD, MALMÖ STAD, BERLINSK METRO.

GÖTEBORGS-POSTEN MÅNDAG

EFFEKTIVT LANDBRUG Side 5

Pil viser »fantastisk« appetit på kvælstof

Pil æder al kvælstof i forsøg. Resultaterne beviser klart, at pil optager al gødning, lyder det fra Vestjysk Landboforening.

KVÆLSTOF

AF JACOB LUND-LARSEN

■ Hen over det seneste år har Århus Universitet i samarbejde med Vestjysk Landboforening foretaget forsøg med energipil på en mark ved Tim i Vestjylland.

Og ifølge Vestjysk Landboforening er resultaterne intet mindre end opsigtsvækkende.

- Det er næsten for godt til at være sandt, siger Tove Urup Madsen, natur- og miljøchef i Vestjysk Landboforening.

■ Ifølge natur- og miljøchefen viser resultaterne nemlig nu med al tydelighed, at gødning - uanset om det er gødning fra husdyr eller købt i handelen - bliver optaget af pilafgrøden i modsætning til for eksempel en almindelig afgrøde som byg.

- Det er helt fantastiske resultater. Forsøget viser, at til trods for store mængder næringsstoffer bliver tilført, så sker der intet tab. Alt kvælstof bliver optaget, fastslår Tove Urup Madsen.

Klækkelære

der således ingen tvivl om den faglige værdi af pil.

- Det her er ikke gætværk. Det er reelle forsøg og forskning, der ligger bag. Vi har simpelthen fået tal på papir, der understøtter vores faglige formodninger om pils evne til at »spise« kvælstof i overflade- og grundvand.

- Samtidig kan energipil bruges som et værdifuldt og grønt biobælsstof. Så der kan høstes en meget stor nytteværdi af pil, pointerer Tove Urup Madsen.

Hun understreger dog, at pil ikke er en afgrøde, der etableres som venstretræudsarbejde.

- Pil med et højt afkast skal renholdes i mindst to år fra etablering. Det er blevet meget klarere på i vores forsøg.

over 600 hektarer med pil, og Tove Urup Madsen forudser, at afsløringen af de seneste forskningsresultater vil få helt afgørende betydning i de fremtidige vandplaner, som kan få store konsekvenser for landbrugserhvervet.

- Det betyder, at pil kan medtages i beregningerne, og at vi kan bruge pil som et virkemiddel i arbejdet med at reducere kvælstof i grundvand og overfladevand, pointerer hun.

Vestjysk Landboforening forsøger har kørt i en årække, og arbejdet med pil er støttet af EU og Region Midtjylland.

||@effektivlandbrug.dk telefon 63 38 25 48

Se selv pil i praksis

■ Seniorforsker Uffe Jørgensen fra Klima og Bioenergi ved Århus Universitet vil på en markvandring i energipil arrangeret af BioM; Bæredygtig bioenergi på fredag - den 23. september - på Torstedvej 99, 6980 Tim, kl. 14-16 fortælle mere om det skelsættende gødningsforsøg.

Samtidig vil plantevekselkonsulent Søren Søndergaard fra Vestjysk Landboforening vise en skulpturdelene om fortælle

FRÅN 1880-TALET. En dansk biolog undersøgte djurlivet i Kattegatt före industrialiseringen.

Gammelt material om Kattegatt upptäckt

En nupptäckt biologisk undersökning från 1880-talet ska ge bättre kunskap om miljön i Kattegatt.

- Om vi vet ursprungsläget så kan vi åtminstone staka ut en riktning för framtiden, säger forskaren Lars-Ove Loo.

Den danske biologen Carl Georg Johannes Petersen gjorde en omfattande undersökning av djurlivet i Kattegatt, mellan åren 1883-1886. Materialet har varit relativt okänt. Men nu har forskaren Lars-Ove Loo börjat studera hela Petersens material.

- Petersen har visat vilka arter som fanns på 525 lokaler, eller platser, i Skagerrak och Kattegatt. Det bildar ett unikt historiskt underlag som ger oss en bra baslinje, ett ursprungsläge, säger han.

FÖR ATT FÅ en förståelse av hur mer opåverkade ekosystem såg ut så arbetar Lars-Ove Loo nu upp vid Göteborgs universitets forskningsstation på Tjörnö med att digitalisera materialerna. Petersens kartor och tabeller visar runt 480 arters utbredning. Främst djurarter, men även ett par alger.

- Jag har redan kunnat se att alger fanns betydligt djupare ner i havet på 1880-talet. I dag finns det på runt sex meters djup, men enligt Petersens studier förekom det 15-20 meter ner i Kattegatt.

I nästa steg får forskare analysera vad resultaten beror på. Petersens studie av bottenlevande organismer är ju gjord före industrialiseringen, innan problemen med storskaligt trålfiske, försurning och övergödning började visa sig. Just därför är den så värdefull.

- Tidigare har det funnits en del undersökningar från 1910- och 20-talet. Med Petersens undersökning får vi en ännu tidigare bild av Kattegatt, säger Lars-Ove Loo.

KARTLÄGGNINGEN började för ett par månader sedan, som en del i det nordiska samarbetsprojektet Hav mot land, och kommer att vara klar i slutet av september. Målet är sedan att försöka göra om hela Petersens undersökning för att kunna göra en noggrann jämförelse med havets status i dag.

- Det tog tre somrar för honom. Och det skulle förmodligen ta lika lång tid att göra det i dag. Jag hoppas att vi får ihop pengar till det, säger Loo.

ANNA WALLIN
031-62 40 63 anna.wallin@ep.se

Hav möter land

■ Projektet samlar 26 organisationer i Sverige, Norge och Danmark i ett samarbete om klimat, vatten och samhällsplanering.

■ Syftet är att etablera gemensamma strategier för att bidra till ett långsiktigt hållbart nyttjande av Kattegatts och Skagerraks havs- och kustområden.

■ Kommuner, regioner, universitet och statliga myndigheter ingår i projektet för att stärka kopplingen mellan förvaltning och forskning.

■ Projektet finansieras av EU och kommer att pågå till den 31 augusti 2013.

Källa: www.havmoterland.se

SKOLE ELEVER TAGER SKRALDET

Skal du have skolepengene tilbage?

Hvad er det rigtige udsagn om et lands befolkning?

1. Befolkningstilvækst udtrykkes i antal indbyggere per km² per år.
2. Fødselsrate betyder antallet af levendefødte piger per 1.000 indbyggere.
3. Dødsrate betyder antallet af døde over 65 år per 100 indbyggere.
4. Fødselsrate betyder antallet af levendefødte per 1.000 indbyggere.

Kilde: Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen i Ministeriet for Børn og Undervisning. Svaret: 4. Fødselsrate betyder antallet af levendefødte per 1.000 indbyggere. Opgaven er fra folkeskolens afgangsprøve i faget geografi.

Foto: Københavns Brandvæsen

Første hold unge brandkadetter

12 elever i 13-14-års alderen fra københavnske skoler er blevet udlært som brandkadetter, der skal hjælpe de professionelle brandfolk under udrykninger i Københavns belastede bydele, skriver *Urban*. Det er unge fra Nørrebro, Christianshavn og Amager, og der er både piger og drenge af flere nationaliteter blandt kadetterne, som skal udgøre et nyt ungdomsbrandkorps. De skal bruge to timer en dag om ugen efter skoletid, hvor de følger brandmændenes arbejde, og de får desuden tilknyttet en mentor. (ds)

8

Øresundsklassrummet

8 skoler i Øresundsregionen – 4 i København, og 4 skoler i Malmø og Lund – er med i samarbejdsprojektet Øresundsklassrummet. Projektet defineres med en million euro af den europæiske regionale udviklingsfond og støttes desuden af kommunerne i København, Malmø og Lund samt af Lunds Universitet og Malmø Højskole.

300

Educamps

Knap 300 elever fra de ældste klassetrin på de otte skoler samarbejder omkring udfordringen: at skabe fremtidens bæredygtige skoler i en bæredygtig by. Klasserne arbejder sammen to og to som venskabsklasser og mødes nogle gange om året på store 'educamps', som skiftevis foregår på hver side af sundet. Også lærerne samarbejder på tværs for at få inspiration og lære nye metoder fra partnere

8. u vil gøre Københavns skoler grønnere

Et helt år med stædighed og hårdt arbejde skulle der til, for at en skoleklasse på Nørrebro fik gennemført det første projekt for sortering af affald på en af byens folkeskoler.

DORRIT SAJETZ

Den grønne spand er til madrester og til de miljørigtige kasser fremstillet af majsstivelse, som skolemaden leveres i. Den blå er til papir og den sorte til resten.

»Vi har fundet et biogas anlæg, som kan tage sig af madaffaldet og omdanne det til energi«, forklarer Halfdan. »Og papiret kan genbruges«, supplerer Marcus.

Eleverne i 8. u på Guldberg Skole på Nørrebro har sat sig selv i spidsen for et projekt, hvor ambitionen er stor: De vil have alle byens skolelever til at sortere deres affald, så det kan genbruges og forvandles til biogas. I første omgang er det deres egne kammerater på skolen, de skal overbevise, foruden køkkenmedarbejderne Zalkie, som udleverer skolemad i kantinen.

Det hele startede i 7. klasse med et besøg i skolens venskabsklasse i Malmø på den anden side af Øresund. Der så eleverne bybusser, som kørte på biobrændsel.

»Og så tænkte vi på det der med, at København vil stile efter titlen som hele Eu-

POLITIKEN.DK

Svenskerne vil have ny fast forbindelse til Danmark

Dansk transportminister er positiv over for en Øresund.

AF SØREN ASTRUP

Øresund har brug for endnu en fast forbindelse.

Når Danmark knyttes nærmere Europa via Femernforbindelsen, så ri udviklingen. Derfor er det nødvendigt at bygge endnu en forbindelse mellem Helsingør og Helsingborg.

Det fremgår af en analyse, som det såkaldte IBU Øresundsprojekt har kommuner, regioner og myndigheder på begge sider af Øresund og byudvikling langs sundet.

Og det betyder ifølge de svenske medier, at den kommende forbindelse transportkapacitet. Til den tid vil Øresundsbroen ikke vil kunne kaper

LÆS OGSÅ Forskere ønsker ny Øresundsforbindelse

VÅRD Samarbete för ofrivillig barnlöshet

Fertilitetscentrum planeras i regionen

Et høgspecialiseret centrum for ofrivillig barnløshed planeras i Øresundsregionen.

Det kan ge skånska cancersjuka kvinnor en chans att rädda äggstocksövad för framtiden.

Tekniken förbättras "Hittills har vi bara kunnat använda färskt ägg, men med nya frysmetoder kan vi bättre ta tillvara de donerade äggen."

Aleksander Givercman

I slutet av augusti öppnade Fertilitetsrådgivningen i Øresund i København. Den är öppen för både danska och skånska par som kan få en värdering av sina möjligheter att få barn.

Mottagningen ingår i ett EU-projekt där danska Rigshospitalet arbetar tillsammans med Reproduktionsmedicinskt centrum, RMC, på Skånes universitetssjukhus. Mer samarbete är på gång.

»Vi har identifierat verksamhetsområden som ska

par trafik åt båda håll över Sundet, säger Aleksander Givercman, chef för RMC.

Sperma från danska män skulle till exempel kunna transporteras till Skåne för en mer avancerad kvalitetsbedömning på RMC. Unga skånska kvinnor som drabbas av cancer kan vid Rigshospitalet i København få äggstocksövad nedfrysning för framtiden, ett område Danmark är världsledande på.

Sydvenskan berättade i våras om en dansk kvinna

som var gravid för tredje gången efter att ha fått sin tvärsnitt äggstocksövad transplanterad tillbaka in i kroppen. Metoden är ett sätt att bevara möjligheten att bli förälder, något som cellgifter och strålbehandlingar sannare kan ödelägga.

»Det finns inget hinder för att skicka vävnader över Bron. Det går faktiskt snabbare att skicka från Skåne än från Jylland, säger läkaren Claus Yding Andersen på Rigshospitalet.

Och det finns fler tänkbara samarbeten. RMC har skrivit till politikererna och bett om höjd ersättning för äggdonatorer, från dagens 3000 till 10000 kronor. Om det blir verklighet räknar Aleksander Givercman med att fler kvinnor donerar ägg i Skåne.

»Samtidigt förbättras